

Decyzja nr. 453
Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych
znak: ZP.722.15.2016

z dnia 11.07. 2016 r.

w sprawie prowadzenia okresowej powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt i innych organizmów oraz parametryzacji wybranych cech biotopów na terenie Puszczy Białowieskiej

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy o lasach w związku z paragrafem 6 Statutu Lasów Państwowych – w wykonaniu obowiązków, wynikających z decyzji 336 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 czerwca 2016 r –

postanawiam, co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam notatkę służbową nr 1 z dnia 27 czerwca 2016 r. konkretyzującą metodykę drugiego etapu inwentaryzacji przyrodniczej w roku 2016 na terenie Puszczy Białowieskiej stanowiącą załącznik do niniejszej decyzji.

§ 2

Decyzja wchodzi w życie z dniem podpisania i podlega niezwłocznemu upublicznieniu także w Biuletynie Informacji Publicznej LP.

DYREKTOR GENERALNY
LASÓW PAŃSTWOWYCH

dr inż. Konrad Tomaszewski

Notatka służbowa nr 1

z dnia 27.06.2016 r. w sprawie konkretyzacji metodyki drugiego etapu inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt i innych organizmów oraz parametryzacji wybranych cech biotopów w odniesieniu do pierwszego zgrupowania nadleśnictw, obejmującego trzy nadleśnictwa puszczańskie: Białowieża, Browski i Hajnówka (zwana dalej drugim etapem inwentaryzacji) – sporządzona na podstawie § 6 ust.1 decyzji Nr 336 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 czerwca 2016r. w sprawie prowadzenia okresowej powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt i innych organizmów oraz parametryzacji wybranych cech biotopów na terenie Puszczy Białowieskiej (zwanej dalej Decyzją nr 336).

Notatka dotyczy w szczególności:

- 1) prac przygotowawczych niezbędnych dla właściwej realizacji drugiego etapu inwentaryzacji,
- 2) zakresu prac terenowych dla drugiego etapu inwentaryzacji,
- 3) metodyki prac terenowych drugiego etapu inwentaryzacji,
- 4) zasady i sposobu przeprowadzenia czynności kontrolnych.

1. Prace przygotowawcze niezbędne dla właściwej realizacji drugiego etapu inwentaryzacji obejmują:

- 1) uzupełnienie sieci powierzchni monitoringowych w lasach zarządzanych przez PGL LP o powierzchnie monitoringowe w zbiorowiskach, które nie znalazły reprezentacji w sieci powierzchni monitoringowych, a także uzupełnienie sieci powierzchni o powierzchnie monitoringowe w zbiorowiskach znacząco niedoreprezentowanych.

Analizie poddano warstwę w formacie shapefile utworzoną z połączenia warstwy zbiorowisk oraz warstwy powierzchni monitoringowych, następnie w oparciu o tabelę atrybutów (przekonwertowaną do formatu arkusza Excel) ustalono, które zbiorowiska (płaty zbiorowisk) nie zostały objęte siecią powierzchni. Dla tych płatów zaplanowano powierzchnie monitoringowe, ponadto w przypadku, gdy liczba powierzchni była niewspółmiernie mała w stosunku do powierzchni zbiorowiska (znaczące odchylenie in minus od średniej powierzchni zbiorowisk przypadającej na 1 powierzchnię monitoringową) dodano nowe powierzchnie na zasadach j.w., aż do uzyskania

reprezentacji oscylującej w granicach średniej powierzchni zbiorowisk przypadającej na 1 powierzchnię monitoringową. Dodatkowe powierzchnie monitoringowe wyznaczono jako centroidy wydzielań w płatach zbiorowisk, o których mowa powyżej. Kierowano się przy tym zasadą, że powierzchnie monitoringowe lokowane są w tych płatach zbiorowiska, które mają największy areal. Analizę rozkładu powierzchni w poszczególnych zbiorowiskach oraz rozkład dodatkowych powierzchni monitoringowych w poszczególnych zbiorowiskach zawarto w tabeli stanowiącej załącznik nr 1 niniejszej notatki,

2) zgromadzenie niezbędnych danych oraz materiałów o charakterze dydaktycznym na potrzeby realizacji drugiego etapu inwentaryzacji:

a) dane niezbędne do realizacji drugiego etapu:

- aktualne opisy taksacyjne pozyskane z SILP-web, do wykorzystania w aplikacji mLas Inżynier podczas prac terenowych,
- warstwy opracowane na potrzeby planu zadań ochronnych - rozmieszczenie leśnych siedlisk przyrodniczych (dalej LSP) wraz z ocenami stanu ochrony oraz gatunków roślin (9170, 91E0, 91F0, 91D0, 91I0, 1939, 1477, 143) w formacie Shapefile do wykorzystania w aplikacji mLas Inżynier podczas prac terenowych,

b) materiały pomocnicze o charakterze dydaktycznym:

- charakterystyki przyrodnicze LSP i gatunków roślin wraz z metodyką oceny stanu ochrony, opracowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (dalej GIOŚ) na potrzeby monitoringu przyrodniczego – dotyczą przedmiotów ochrony w tym na obszarze Natura 2000 (załącznik nr 2 a, b, c, d, e, f, g, h).
- zsyntetyzowana informacja z planu zadań ochronnych (dalej PZO) dla obszaru Natura 2000 PLC 200004 Puszcza Białowieska - zestawiono dla każdego z w/w przedmiotów ochrony informację zawierającą: 1) zagrożenia, 2) cele ochrony, 3) działania ochronne (załącznik nr 3 a, b, c, d, e, f, g, h),
- informacje o rozmieszczeniu rzadkich i chronionych gatunków roślin na obszarze Puszczy Białowieskiej (mapy rozmieszczenia w wersji elektronicznej) – załącznik nr 4,

Materiały o których mowa w podpunkcie b) znajdują się również w tabletach do wykorzystywania podczas prac terenowych w ramach drugiego etapu Inwentaryzacji.

3) przygotowanie aplikacji i wzorów formularzy do gromadzenia informacji przyrodniczej i taksacyjnej, podczas II etapu inwentaryzacji przyrodniczej w Puszczy Białowieskiej, m.in.:

- a) opracowanie aplikacji, na podstawie wzoru nr 5 z załącznika nr 3 do Decyzji nr 336, służącego dokumentowaniu stanowisk rzadkich, chronionych i ustępujących gatunków roślin,
- b) formularze do wyrowadzania ocen dla LSP oraz gatunków roślin będących przedmiotami ochrony, o których mowa powyżej (załącznik nr 5 litery: a, b, c, d, e, f, g, h),
- c) modyfikacja (uzupełnienie) słownika nazw roślin (łacińskich i polskich) wykorzystywanego w aplikacji do wprowadzania zdjęć fitosocjologicznych,
- 4) modyfikację metodyki poboru próbek gleby dedykowaną dla siedlisk wilgotnych i bagiennych, gdzie ze względu na uwilgotnienie (zabagnienie) pobranie prób podczas pierwszego etapu nie było możliwe (załącznik nr 6),
- 5) jednodniowy instruktaż przedwykonawczy, o którym mowa w punkcie 11.2 załącznika nr 3 do Decyzji nr 336, obejmujący w szczególności następujące zagadnienia:
 - a) Prezentacja nowych aplikacji oraz zapoznanie z modyfikacjami aplikacji wykorzystywanych podczas I etapu inwentaryzacji przyrodniczej w Puszczy Białowieskiej – Sylwester Kulik, Taxus IT,
 - b) Charakterystyka i specyfika leśnych siedlisk przyrodniczych Puszczy Białowieskiej – Radosław Gawryś IBL,
 - c) Przegląd dotychczasowych badań Puszczy Białowieskiej z użyciem Lidaru i zdjęć satelitarnych – możliwości ich wykorzystania w praktyce leśnej - Krzysztof Stereńczak IBL,
 - d) Kryteria oceny stanu ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin – przedmiotów ochrony w Puszczy Białowieskiej – Jan Tabor DGLP,
 - e) Zakres i metodyka drugiego etapu inwentaryzacji przyrodniczej w Puszczy Białowieskiej – Jan Tabor DGLP.
- 6) Jednodniowy instruktaż terenowy, w ramach którego przeprowadzono ćwiczenia terenowe ze wszystkich czynności przewidzianych w drugim etapie inwentaryzacji (za wyjątkiem wykonywania zdjęć fitosocjologicznych).

Zasadniczym celem ćwiczeń terenowych było ujednoczenie (skalibrowanie) sposobów realizacji działań II etapu. Ćwiczenia przeprowadzono w wytypowanym wcześniej wydzieleniu drzewostanowym (kilkunastohektarowym z zaawansowanym procesem rozpadu drzewostanu na siedlisku grądku). Każdy z inwentaryzatorów otrzymał zestaw materiałów i samodzielnie (po oględzinach wydzielenia), przeprowadził (w zależności od specjalizacji): 1) ocenę siedliska, ocenę zapisów PZO, zaproponował (jeśli uznał za zasadne) działania ochronne, przeprowadził rozpoznanie rzadkich i chronionych gatunków roślin, 2) dokonał weryfikacji opisu

taksacyjnego oraz wskazań gospodarczych z PUL, a także sformułował (jeśli uznał za zasadne) rekomendacje dotyczące wskazań gospodarczych oraz zmian kształtu wydzielenia.

Następnie w podgrupach (fitosocjolodzy i taksatorzy drzewostanowi) omówione zostały wyniki uzyskane przez poszczególnych fitosocjologów oraz taksatorów, dokonano wspólnej oceny siedliska przyrodniczego w wydzieleniu oraz generalnie ustalono punkty widzenia na różne aspekty oceniania.

2. Zakres prac terenowych, dla drugiego etapu inwentaryzacji przyrodniczej w Puszczy Białowieskiej:

- 1) uzupełniające prace inwentaryzacyjne na powierzchniach monitoringowych, które z powodu wiosennego zalania wodą były niedostępne - zgodnie z metodyką zawartą w załączniku nr 3 do Decyzji nr 336, punkty 3, 4, 5, 6, podpunkt 8.1 (bez aspektu wiosennego),
- 2) prace inwentaryzacyjne na dodatkowych powierzchniach monitoringowych stanowiących uzupełnienie sieci powierzchni monitoringowych (powierzchnie, o którym mowa w punkcie 1. przedmiotowej notatki) – zgodnie z metodyką zawartą w załączniku nr 3 do Decyzji nr 336, punkty 3, 4, 5, 6, podpunkt 8.1 (bez aspektu wiosennego),
- 3) pobranie próbek gleby na powierzchniach, na których z powodu wysokiego poziomu wód gruntowych nie pobrano ich podczas pierwszego etapu inwentaryzacji - w oparciu o zmodyfikowaną na potrzeby siedlisk wilgotnych i bagiennych metodykę (zał. nr 6),
- 4) wykonanie na wszystkich powierzchniach monitoringowych zdjęć fitosocjologicznych (aspekt letni) – zgodnie z ppkt. 8.1 załącznika nr 3 do Decyzji nr 336,
- 5) wykonanie na wszystkich powierzchniach monitoringowych ponownej dokumentacji filmowej i fotograficznej – zgodnie z metodyką zawartą w załączniku nr 3 do Decyzji nr 336, punkt 5,
- 6) określenie typu i podtypu próchnicy leśnej na wszystkich powierzchniach monitoringowych, na których pobrano próbki gleby,
- 7) ocena stanu zachowania LSP – w rozwinięciu i doszczegółowieniu punktów 8.2.2 oraz 8.2.4. załącznika nr 3 do Decyzji nr 336 – ocena realizowana będzie dwutorowo:
 - a) ocena siedlisk przyrodniczych na powierzchniach kołowych - oceny wyprowadzane będą w oparciu o dane uzyskane w ramach czynności inwentaryzacyjnych (ocena ex-post),
 - a) ocena siedlisk przyrodniczych w ramach wydzielenia drzewostanowego (dotyczy wydzieleni, w których zlokalizowane są powierzchnie monitoringowe i równocześnie występuje siedlisko przyrodnicze),

- 8) weryfikacja zapisów zawartych w planie zadań ochronnych (dalej PZO), ze szczególnym uwzględnieniem działań ochronnych,
- 9) ocena stanu zachowania gatunków roślin, będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Białowieska,
- 10) weryfikacja zapisów planów urządzenia lasu nadleśnictw puszczańskich, ze szczególnym uwzględnieniem składu gatunkowego i budowy drzewostanów oraz zaplanowanych wskazań gospodarczych, w tym również weryfikacja zasadności braku wskazań (dotyczy wydzieleń, w których zlokalizowane są powierzchnie monitoringowe),
- 11) weryfikacja opisów taksacyjnych wydzieleń leśnych Białowieskiego Parku Narodowego, ze szczególnym uwzględnieniem wieku, składu gatunkowego i budowy drzewostanów,
- 12) inwentaryzacja rzadkich, chronionych lub ustępujących z obszaru Puszczy Białowieskiej gatunków roślin,
- 13) inwentaryzacja tzw. osobliwości przyrodniczo – kulturowych.

3. Metodyka prac terenowych drugiego etapu inwentaryzacji w Puszczy Białowieskiej.

Dla działań wymienionych w punkcie 2 podpunktach 1,2,4,5 metodyka została wyczerpująco opisana w załączniku nr 3 Decyzji nr 336. Dla podpunktów 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13 opisy metodyki zamieszczono poniżej, to jest:

Uwagi ogólne dotyczące prac inwentaryzacyjnych w wydzieleniu leśnym: 1) w sytuacji, gdy w wydzieleniu leśnym, w którym zlokalizowana jest powierzchnia monitoringowa, w okresie pomiędzy I i II etapem inwentaryzacji miały miejsce prace gospodarcze, to czynności, o których mowa w dalszej części poniższego punktu należy prowadzić dwutorowo, tj. w promieniu do stu metrów od środka powierzchni (gdzie nie prowadzono prac gospodarczych - strefa ochrony powierzchni) oraz w pozostałej części wydzienia, 2) podstawowym warunkiem prawidłowego wykonania czynności ujętych w punkcie 3 notatki (podpunktach 2, 3, 4, 5, 6) jest rzetelnie przeprowadzone rozpoznanie wydzienia (ogłędziny) - jest to kluczowa czynność w drugim etapie inwentaryzacji przyrodniczej – właściwie wykonana pozwoli na prawidłową realizację wielu bardzo istotnych elementów II etapu inwentaryzacji.

1) ogłędziny należy wykonywać zgodnie z poniższymi zaleceniami:

- ogłędzin dokonuje się po ukończeniu czynności inwentaryzacyjnych na powierzchni kołowej. Fitosocjolog-siedliskoznawca oraz taksator drzewostanowych dokonają ogłędzin tego wydzienia drzewostanowego, w którym znajduje się dana powierzchnia monitoringowa,

- w ramach oględzin dokonuje się obejścia granic wydzielenia oraz penetracji wnętrza wydzielenia,
- kolejne marszruty w wydzieleniu nie powinny być od siebie oddalone na odległość większą niż 80-100 metrów (w zależności od widoczności – czasami również mniej). Ilość marszrut uzależniona będzie od kształtu (szerokości) wydzielenia, zaleca się aby trasy marszrut były równoległe do najdłuższej osi wydzielenia,
- jeśli inwentaryzatorzy pracują w zespole dwuosobowym to powinni pozostawać w kontakcie wzrokowym,
- należy przyjąć, że pokrycie wzrokowe powierzchni wydzielenia będzie nie mniejsze niż 80%,
- podczas oględzin należy zwracać baczną uwagę na mikrosiedliska - nisze ekologiczne, w szczególności: luki w drzewostanie, okrajki, wywroty, również miejsca antropogenicznie przekształcone np.: pobocza dróg, składnice, zręby, uprawy, itp. Miejsca takie mają szczególne znaczenie dla podtrzymywania różnorodności biologicznej krajobrazu leśnego,
- po dokonanych oględzinach wydzielenia (lub w trakcie np. pomiędzy kolejnymi „nawrotami”) inwentaryzatorzy wymieniają się spostrzeżeniami,
- w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się pracę indywidualną inwentaryzatorów, tj. osobno fitosocjologa-siedliskoznawcy i taksatora drzewostanowego.

Należy zaznaczyć, że doświadczony taksator drzewostanowy czy siedliskowy posiada ugruntowaną wiedzę, jak należy dokonać rozpoznania wydzielenia i potrafi dokonać tego samodzielnie. Powyższe zalecenie metodyczne w szczególności dotyczy będą inwentaryzatorów z mniejszym doświadczeniem (np. bez doświadczenia urzędniowego). Poniżej zamieszczono zalecane procedury postępowania w sytuacjach niejednoznacznego występowania LSP.

W poniższych sytuacjach zaleca się następujące postępowanie:

- *diagnoza fitosocjologiczna na powierzchni monitoringowej będzie inna niż całego wydzielenia (np. zróżnicowanie mikrosiedliskowe). W sytuacji, gdy na powierzchni monitoringowej nie zdiagnozowano siedliska przyrodniczego, a w wydzieleniu LSP występuje, ocenie stanu ochrony podlegać będzie tylko wydzielenie (zgodnie z przedmiotową metodyką). W sytuacji odwrotnej – ocenie podlegać będzie tylko LSP na powierzchni monitoringowej,*
- *tylko część wydzielenia zdiagnozowana zostanie jako LSP, jeśli LSP pokrywa większość powierzchni wydzielenia – oceniamy na podstawie platu LSP w wydzieleniu, w sytuacji odwrotnej należy odstąpić od oceny,*
- *według danych źródłowych (np. dane wektorowe) powinno być siedlisko przyrodnicze, a diagnoza na gruncie tego nie potwierdza, lub LSP zajmuje mniej niż połowę wydzielenia – należy odstąpić od oceny z adnotacją dotycząc powyższej sytuacji. W sytuacji odwrotnej należy dokonać oceny,*
- *powierzchnia monitoringowa zlokalizowana została w strefie przejściowej (dwa lub więcej zbiorowisk roślinnych na powierzchni kołowej – należy odstąpić od oceny. Do oceny LSP należy kwalifikować powierzchnie monitoringowe zlokalizowane w jednorodnym placie siedliska.*

2) określenie typu i podtypu próchnicy leśnej (pkt. 2.6 notatki). Diagnozy typu i podtypu próchnicy leśnej dokonuje się na ścianie czołowej odkrywki glebowej poprzez ocenę wzrokową budowy i miąższości całego poziomu oraz podpoziomów próchnicy nadkładowej. Klasyfikacji próchnic dokonuje się zgodnie z charakterystyką zawartą w załączniku 7 *Instrukcji urządzania lasu cz. II - ORW LP Bedoń 2012 r.*,

3) ocena stanu zachowania leśnych siedlisk przyrodniczych. (pkt. 2.7 notatki)

Podstawą do sformułowania oceny o LSP są informacje zebrane podczas oględzin wydzielenia - obserwacje przyrodnicze oraz taksacyjne umożliwią prawidłową ocenę siedliska.

Ocenę wyprowadza się według poniższych zasad:

- oceny siedliska (oceny ogólnej siedliska) dokonuje się poprzez waloryzację parametrów siedliska według skali: FV–właściwy, U1–niewłaściwy (niezadowolający), U2 – zły. Parametry charakteryzujące LSP to: *powierzchnia siedliska na stanowisku, struktura i funkcje, perspektywy ochrony*. Ponadto do oceny parametru *struktura i funkcje* wykorzystuje się zestaw wskaźników definiujący określone elementy strukturalne lub procesy w danej biocenozie. Każde LSP posiada indywidualny zestaw wskaźników. Waloryzacji wskaźników dokonuje się analogicznie jak parametrów siedliska,

- przy wyprowadzaniu oceny ogólnej obowiązuje zasada, że nie może być ona wyższa niż najniższa ocena któregoś z parametrów. Ponadto w ramach wskaźników parametru struktura i funkcje wyróżnia się tzw. wskaźniki kardynalne – ocena parametru nie może być wyższa niż najniższa ocena któregoś ze wskaźników kardynalnych, pozostałe wskaźniki to tzw. wskaźniki pomocnicze,
- na potrzeby oceniania LSP przygotowano formularze stanowiące załącznik nr 5 (odpowiednio formularze a, b, c, d, e.). Materiałami pomocniczymi przy ocenie siedliska są materiały, o których mowa w 2 b) – tzw. paczka merytoryczna przedmiotowej notatki, stanowiące załączniki: nr 2 i nr 3.

Mając na względzie porównywalność ocen LSP uzyskanych w 2011 roku oraz w roku bieżącym, wykorzystana zostanie metodyka opracowana dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych na potrzeby monitoringu przyrodniczego realizowanego przez GIOŚ. Dla porównywalności w/w ocen zastosowanie tej samej metody wydaje się być niezbędne.

- 4) Ocenę stanu zachowania gatunków na stanowiskach, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze Natura 2000 (pkt. 2.8 notatki)
 Ocenę wyprowadza się według tych samych zasad, jak w przypadku siedlisk przyrodniczych, różne są jednak parametry i wskaźniki służące ocenie stanu zachowania gatunków roślin na stanowiskach, są to: *populacja, siedlisko i perspektywy ochrony*. Na potrzeby oceniania stanu ochrony gatunków na stanowiskach przygotowano formularze zawarte w załączniku nr 5 (odpowiednio formularze g, h, i). Materiałami pomocniczymi przy ocenie siedliska są materiały, o których mowa w punkcie 1. podpunkcie 2) literze b) – tzw. paczka merytoryczna, stanowiące załącznik nr 2 (litery f, g, h.). Formularze do sporządzania ocen w terenie zawarto w załączniku nr 5 (litery f, g, h).
- 5) weryfikacja zapisów zawartych w PZO (pkt 2.9 notatki) dla obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska ze szczególnym uwzględnieniem działań ochronnych oraz propozycje (rekomendacje) dotyczące zagrożeń, celów i działań ochronnych dla w/w przedmiotów ochrony. To działanie w szczególności obejmować będzie:
 - a) ocenę i weryfikację celów i zagrożeń dla LSP zawartych w PZO oraz, jeśli zaistnieje taka potrzeba, redefinicję w/w elementów PZO. Działania tych dokonuje się na podstawie analizy obecnego stanu siedliska (ogłędziny), możliwych przyszłych scenariuszy m.in. dalszej ewolucji biocenotycznej siedliska. Oceniając w/w elementy bierze się również pod uwagę zaplanowane w PZO działania ochronne, ich możliwy lub (już) faktyczny wpływ na LSP (ocenie merytorycznej na powyższych zasadach poddaje się również fakt braku zaplanowanych działań ochronnych). Przy ocenie i

weryfikacji w/w elementów uwzględnia się również wskazania gospodarcze zawarte w PUL,

- b) weryfikację zaplanowanych w PZO działań ochronnych – ocenie podlegać będzie przede wszystkim, zasadność merytoryczna zaplanowanych działań, w kontekście ich długofalowego wpływu na stan siedliska przyrodniczego (analogicznej ocenie merytorycznej podlegać będzie fakt niezaplanowania działań ochronnych, w tym zapis o wyłączeniu danego wydzielenia z działań gospodarczych),
 - c) propozycje działań ochronnych – dopełnieniem powyższej weryfikacji, z uwzględnieniem przeprowadzonego rozpoznania LSP w wydzieleniu, jest zaprojektowanie niezbędnych działań ochronnych (rekomendacja). Zasadniczym celem rekomendowanych działań jest długofalowe zachowanie obecnego stanu ochrony - jeśli jest właściwy lub jego poprawa,
- 6) weryfikacja zapisów planów urządzenia lasu (pkt 2.10 notatki) nadleśnictw Puszczy Białowieskiej:
- a) weryfikacja opisu cech taksacyjnych drzewostanu - zasadniczym celem tego działania jest weryfikacja aktualności charakterystyk drzewostanów nadleśnictw Puszczy Białowieskiej zawartych w opisie taksacyjnym, w szczególności weryfikacji podlegać będą: skład gatunkowy drzewostanu oraz jego budowa piętrowa (stan obecny vs stan w opisie taksacyjnym),
Jak już wspomniano wcześniej, podstawą do weryfikowania opisu będą oględziny wydzielenia drzewostanowego (otaksowanie drzewostanu w wydzieleniu, w oparciu o zasady zawartej w *Instrukcji urządzania lasu tom 1* – Bedoń 2012). Uzyskane informacje będą gromadzone w przeznaczonych do tego celu raptularzach stanowiących wzory nr 3 i nr 4 z załącznika nr 3 do Decyzji nr 336. Informacje te zostaną skonfrontowane z obecnie funkcjonującym opisem taksacyjnym i na tej podstawie dokonana zostanie korekta opisu taksacyjnego. Niezależnie od terenowej weryfikacji informacje zawarte w w/w raptularzach podlegać będą digitalizacji i dalszej analizie.
Na potrzeby w/w czynności inwentaryzatorzy zostaną zaopatrzeni w zaktualizowany opis taksacyjny wydzieleni (forma papierowa) oraz stosowne formularze (wzór nr 3 i nr 4) z załącznika nr 3 Decyzji nr 336. Ponadto w tabletach, w powiązaniu z wydzieleniami leśnymi (program mLas Inżynier), dostępne będą analogiczne informacje,
 - b) weryfikacja wskazań gospodarczych – weryfikacji wskazań gospodarczych dokonuje się w oparciu o wszystkie zgromadzone informacje, w szczególności są to:

- 7) Weryfikacja opisów taksacyjnych wydzieleń leśnych Białowieskiego Parku Narodowego (pkt. 2.10 notatki) - przeprowadzona zostanie zgodnie z metodyką opisaną w podpunkcie 3. 6), a) niniejszej notatki.
- 8) inwentaryzacja rzadkich, chronionych, lub ustępujących z obszaru Puszczy Białowieskiej gatunków roślin (pkt. 2.11 notatki) – w ramach oględzin wydzielenia inwentaryzatorzy powinni zwracać baczność uwagę na obecność gatunków roślin o w/w charakterystyce. Odnotowywać należy napotkane rośliny w/w gatunków. Należy zaznaczyć, że o ile inwentaryzacja „gatunków *naturowych*” jest czynnością z zasady obligatoryjną, o tyle stwierdzenie gatunków innych niż chronione Dyrektywą Siedliskową stanowi pewną wartość dodaną do oceny bogactwa przyrodniczego Puszczy Białowieskiej - niemniej jednak stanowiska tychże gatunków stwierdzone podczas prac terenowych podlegają zinwentaryzowaniu. Stanowiska dokumentowane będą z wykorzystaniem raptularza stanowiącego wzór nr 5 w załączniku nr 3 do Decyzji nr 336,
- 9) ocena stanu ochrony gatunków roślin będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000, (pkt. 2.12 notatki) tj.: sasanki otwartej (*Pulsatilla patens*), rzepika szczeciniastego (*Agrimonia pilosa*), leniec bezpodkwiatkowy (*Thesium ebracteatum*) – weryfikacji (aktualizacji) stanu ochrony podlegać będą stanowiska w/w gatunków, które były znane i zostały uwzględnione w procesie projektowania PZO oraz stanowiska zaewidencjonowane w ramach II etapu inwentaryzacji przyrodniczej w Puszczy Białowieskiej. Formularz oceny stanu ochrony dla w/w gatunków zawarto w załączniku nr 4 odpowiednio litery f, g, h. Materiały pomocnicze do oceny w/w gatunków zawierają załączniki nr 2 i nr 3 lit. f, g, h niniejszej notatki.
- 10) inwentaryzacja tzw. osobliwości przyrodniczo – kulturowych (pkt. 2.13 notatki), dokonywana będzie podczas oględzin wydzieleń leśnych, wszelkie zauważone obiekty dziedzictwa kulturowe będą inwentaryzowane z wykorzystaniem raptularza stanowiącego wzór nr 4. Zebrane informacje, wraz z dokumentacją zdjęciową i danymi umożliwiającymi dokładną lokalizację w terenie (współrzędne geograficzne) przekazane zostaną zespołowi ekspertów archeologów, wykonujących inwentaryzację dziedzictwa kulturowego w ramach konsorcjum, którego liderem jest Instytut Badaczy Leśnictwa.

4. Zasady i sposób przeprowadzania czynności kontrolnych.

W drugim tygodniu II etapu monitoringu rozpocznie się kontrola prac terenowych. Skontrolowanych zostanie od 5-10% wykonanej pracy. W tym celu powołany zostanie zespół kontrolny pod kierownictwem p. Pawła Artycha – z-cy dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie, delegowanego na czas inwentaryzacji do

nadleśnictw Puszczy Białowieskiej. Metodyka kontroli bazować będzie na rozwiązaniach wykorzystywanych przy kontroli prawidłowości wykonania wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu oraz prac urzędniowych (szczegóły w opracowaniu). Zasady przeprowadzania kontroli ujęte zostaną w notatce nr 2.

5. Koryguje się załącznik 3 Decyzji nr 336 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 czerwca 2016 r. w sprawie prowadzenia okresowej powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt i innych organizmów oraz parametryzacji wybranych cech biotopów na terenie Puszczy Białowieskiej (zwanej dalej Decyzją nr 336), poprzez usunięcie zdania na stronie 30 „Ściana czołowa będzie fotografowana”.

Notatkę sporządził:

Jan Tabor

*Koordynator okresowej powszechnej
inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt
i innych organizmów oraz parametryzacji
wybranych cech biotopów*